

Kikare med jätteomfång

Dags för provskjutning av Z-aim 1-12x30 och Z-aim 1-10x24.

Det blir allt vanligare med kikarsikten där det är stor skillnad mellan minsta och största förstoring. Vi har testat en av de mer extrema produkterna på det här området - Z-aim 1-12x30.

Förhållandet mellan största och minsta förstoringen hos variabla kikarsikten brukar kallas förstoringväxel. Traditionellt har denna ofta varit 3, till exempel 3-9 gångers förstoring.

På senare tid har det kommit kikarsikten med större förstoringväxel, bland annat från Swarovski som med sin Z6-serie har kikarsikten från 1-6x24 till 5-30x50.

För ett par år sedan började svenska Z-aim sälja kikarsikten med en förstoringväxel på 10, och nu har man presenterat ett kikarsikte som har en förstoringväxel på 12!

Visst kan man tycka att det är märkligt att ett svenskt företag med tillverkning i Kina kan marknadsföra en produkt som verkar ha prestanda de stora tillverkarna inte kan matcha? Sanningen är nog att all optiktillverkning innebär kompromisser och en förstoringväxel på 10 eller 12 innebär fler kompromisser än vad en premium-

tillverkare vill acceptera.

Vi har fått låna ett exemplar av det nya 1-12x30, samt även ett 1-10x24 för utvärdering. Storebror monterades på min cylinderstudsare i 6,5x55 och lillebror satte jag på min AR-15. Som referenser har använts två stycken Trijicon Accupoint, ett 1-4x24 och ett 2,5-10x56. Ett kikarsikte med ett förstoringintervall från 1 till 10 eller mer skulle kunna vara användbart till drev- och toppjakt.

Förstoring

Förstoringvredet sitter som brukligt framför okularet och består av en ganska blank aluminiumring med elva räfflor. Vredet går relativt tungt och det är en smula svårt att få grepp om det. En av åsarna är förhöjd, vilket kan ge bättre grepp och en indikation av vilken förstoring som är vald. Denna ås är dock placerad klockan halv sex vid förstoring = 1 och sedan vrids vredet moturs till klockan halv 12 vid max förstoring. Den förhöjda klacken ger tyvärr varken bättre grepp eller någon indikering av vald förstoring när den befinner sig i sitt nedre läge. Vid många montage kan man inte ens komma åt den där nere.

Om man jämför med Trijicon så är deras förstoringvred gummiklädda och det finns en klack som ligger klockan 9 vid minsta förstoringen och klockan 3 vid max. Detta ger en betydligt bättre indikering av vald förstoring, men jag har dessutom försett mina kikarsikten med manöverspakar från Switchview för ännu bättre manövrering och indikering. Z-aim borde införa något liknande på sina kikarsikten.

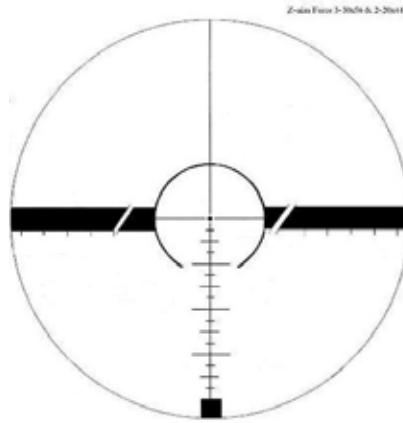
Förstoringvredet hos Z-aim (i förgrunden) är svårt att få grepp om, Accupoints gummiklädda, och i mitt fall spakförsedda, vred är mycket lättare att vrida.

Riktmedel

Dessa två kikarsikten från Z-aim finns bara med ett riktmedel, ett slags grovt ¾ hårkors med en ring och en punkt i mitten. Det är endast punkten som är belyst och ljusstyrkan är för låg dagtid. Det hela känns en smula märkligt, ett kikarsikte med 1 gångers förstoring är idealiskt för drevjakt, proble-

Riktmedlet hos 1-10x24 och 1-12x30, centrum-punkten syns knappt ens på starkaste inställningen.

Detta riktmedel återfinns hos vissa andra av Z-aims kikarsikten. Med en mindre och kraftigt belyst ring skulle detta kunna vara ett bra alternativ för ett kikarsikte med stort förstoringsspann.

Höjdjusteringsratt i närbild.

met är att då vill man ha mycket kraftigare belysning och större punkt, alternativt en ring eller en triangel.

Belysningen hos dessa två kikarsikten från Z-aim fungerar i princip bara i svagt ljus, men 24 eller 30 millimeters objektiv är ju långt från idealiska vid vakjakt. För skytte på längre håll, exempelvis vid toppjakt, skulle det vara lämpligt med någon form av markeringar så att man kan hålla upp istället för att justera träffläget.

Z-aim har ett annat riktmedel till vissa av sina kikarsikten, där kompletteras punkten i mitten av ett hårkors med streck under punkten för att underlätta när man måste hålla över målet. Detta borde vara lämpligare även för de testade kikarsiktena, men belysningen skulle behöva konstrueras om. Kanske i form av en ring istället för en punkt?

Stabil justering

Justering av träffpunkt i höjd och sida sker med graderade rattar som manövreras utan verktyg. Ett klick på rattan motsvarar 1/2 MOA, det vill säga ungefär 15 millimeter på 100 meters avstånd. Rattan är graderad i MOA, det är alltså dubbelt så många klick som streck.

Närmast justerhuset finns en ring som låser rattan för att förhindra oavsiktlig ändring av träffläget. I mitten av varje ratt finns en insexskruv som gör att rattan kan nollställas om den skruvas ut några varv. Arrangemanget fungerar alldeles utmärkt, men det saknas indikering av varv.

Det skiljer en del i storlek, men inte ens det större kikarsiktet är särskilt otympligt.

För att kontrollera att det inte fanns något glapp i justeringen utförde jag ett så kallat fyrkantstest med 1-12x30.

Först sköt jag in bössan så att träffpunkten låg mitt i tavlan och nollade rattarna. Därefter satte jag upp en ny tavla, sköt 2 skott i mitten, justerade 12 klick till vänster och 12 klick ned. Sköt 2 skott och justerade 24 klick uppåt. Sköt 2 skott och justerade 24 klick till höger. Sköt 2 skott och justerade 24 klick ned. Sköt 2 skott, justerade tillbaka till nollläget och sköt de 2 sista skotten. Precis som det borde vara fanns det 4 grupper om 2 skott i en fyrkant runt mitten där det var 4 skott. Med andra ord fungerar justeringen som avsett!

Kräver bra skjutställning

En hög förstoring i kombination med en liten objektivdiameter innebär automatiskt att synfältet blir litet. Dessutom verkar det som om tunnelseendet blir större med en så här extremt hög förstoring. Det är en markant skillnad i hur kräns kikarsiktena är beträffande ögonavstånd och ögats centrering i okularet mellan lägsta och högsta förstoringen. På förstoring = 1 är det nästan okritiskt, men på högsta är det mycket viktigt att man har exakt rätt position, annars ser man i värsta fall ingenting alls! På skjutbanan kändes det som att det tog 10 sekunder att hitta rätt varje gång man lade sig i skjutställning, med det gäller alltså främst vid hög förstoring.

Hade förstoringssvredet varit lättare att manövrera kunde man välja exempelvis 5

gångars förstoring till att börja med och sedan vrida upp till max.

Jämförelse

En jämförelse mellan Z-aims båda kikarsikten ställda på 10 gångars förstoring och mitt Trijicon 2,5-10x56 blir inte speciellt rättvis, Trijicons större objektivdiameter ger naturligtvis betydligt bredare synfält och mer ljusgenomsläpp. Samtidigt är kikarsiktet större, tyngre och dyrare.

En något rättvisare jämförelse får man om man håller sig mellan 1 och 4 gångars förstoring och jämför med Trijicons 1-4x24 istället. Då är plötsligt de optiska skillnaderna mycket mindre och det är till och med så att man upplever att Z-aims kikarsikten är mer förlåtande för ögats placering än Trijicon. 1-12x30 upplevs också som ljusare, vilket inte är så konstigt eftersom det har större objektivdiameter. När det gäller tunnelseendet är skillnaden minimal och egentligen är det bara när det gäller riktmedlet, och framförallt dess belysning som Trijicon Accupoint är helt överlägsen.

Hyfsade kompromisser

Som allroundsikte är Z-aims kikarsikten med extrem förstoringssväxel långt ifrån idealiska, men om man istället betraktar dem som lågförstorande kikarsikten med möjlighet att välja en högre förstoring när man behöver det så innebär de hyfsade kompromisser. Om man skall skjuta med hög förstoring krävs alltid en stabil skjutställning, dessa kikarsikten kräver på grund av sina små objektiva en särskilt stabil skjutställning, men när allt stämmer så fungerar konceptet.

Frågan är om den högre förstoringen och den större objektivdiametern hos 1-12x30 motiverar prispåslaget jämfört med 1-10x24?

Personligen avvaktar jag ett bättre riktmedel och en spak till förstoringssvredet innan jag slår till.

MIKAEL BERGQVIST

Artikelförfattaren är elektronikingenjör samt flitig skytt och jägare.